

UBND QUẬN LONG BIÊN
TRƯỜNG MẦM NON HOA SỮA

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

*Một số kinh nghiệm trong việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ
cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi cá biệt*

Lĩnh vực/Môn: Giáo dục mẫu giáo

Cấp học: Mầm non

Họ và tên tác giả: Thái Thị Thu Huyền

Chức vụ: Giáo viên

ĐT: 0974329867

Đơn vị công tác: Trường Mầm non Hoa Sữa
Quận Long Biên – Hà Nội

Long Biên, tháng 4 năm 2021

MỤC LỤC

NỘI DUNG	Trang
I. ĐẶT VẤN ĐỀ	1
II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ	1
1. Những nội dung lý luận có liên quan trực tiếp đến vấn đề nghiên cứu tổng kết kinh nghiệm	1
1.1 . Cơ sở lý luận	1
1.2. Cơ sở thực tiễn	2
2. Thực trạng vấn đề	2
2.1. Thuận lợi	2
2.2 . Khó khăn	3
3. Các biện pháp đã tiến hành:	5
<i>3.1. Biện pháp 1: Tự học hỏi, bồi dưỡng bản thân, chia sẻ với đồng nghiệp</i>	5
<i>3.2. Biện pháp 2: Lập kế hoạch giáo dục kỹ năng TPV cho trẻ MG 4 – 5 tuổi cá biệt</i>	6
<i>3.3. Biện pháp 3: Chú ý giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho từng trẻ theo đặc điểm cá nhân</i>	7
<i>3.4. Biện pháp 4: Tạo cơ hội cho trẻ cá biệt được thực hành, trải nghiệm kỹ năng TPV ở mọi lúc mọi nơi</i>	7
<i>3.5. Biện pháp 5: Tổ chức thi đua, động viên, khích lệ, tặng quà cho trẻ cá biệt khi thực hiện đúng yêu cầu</i>	8
<i>3.6. Biện pháp 6: Tuyên truyền phối hợp với các bậc phụ huynh</i>	8
4. Hiệu quả của sáng kiến sáng tạo	8
III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	10
1. Ý nghĩa của sáng kiến sáng tạo	10
2. Bài học kinh nghiệm	10
3. Ý kiến đề xuất	10
PHỤ LỤC	
IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ đầy đủ
CNTT	Công nghệ thông tin
CSGD	Chăm sóc giáo dục
GDMN	Giáo dục mầm non
MG	Mẫu giáo
MN	Mầm non
TPV	Tự phục vụ

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Tâm hồn trẻ thơ như trang giấy trắng rất non nớt, rất trong sáng và rất dễ tiếp nhận những cái gì tốt cũng như cái gì xấu từ bên ngoài. Tuy nhiên ở lứa tuổi này nếu chúng ta không biết uốn nắn và dạy dỗ thì sẽ gây khó khăn cho các bậc học sau. Chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục từ lứa tuổi mầm non chính là sơ sở giúp trẻ phát triển toàn diện về tình cảm, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ.

Đối với trẻ mầm non cô giáo phải là người vừa dạy, vừa dỗ, vừa là người mẹ chăm sóc vừa là người bạn cùng chơi với trẻ, để từ đó mới có những biện pháp giáo dục thích hợp với từng đối tượng trẻ mang lại hiệu quả tốt nhất cho trẻ. Trẻ mầm non rất tinh nghịch hiếu động mà người lớn thường thấy ngộ nghĩnh, đáng yêu. Song bên cạnh đó còn có những đứa trẻ có biểu hiện khác thường khiến cô giáo rất trăn trở... Đó là trẻ có những biểu hiện khác thường không giống các bạn khác ở trong lớp hay còn gọi là trẻ “cá biệt”.

Hiện nay ngày càng có nhiều trẻ mắc các chứng rối loạn tâm lý như hiếu động quá mức, trầm lặng quá mức hay nặng hơn là mắc các chứng như tự kỷ, tăng động giảm chú ý (ADHD)... Những trẻ này hạn chế về mặt thực hiện các công việc tự phục vụ bản thân, cản trở trẻ hòa nhập với cuộc sống bình thường và trở thành một phần gánh nặng cho gia đình cũng như xã hội. Những trẻ này cần có sự quan tâm hướng dẫn đặc biệt để chúng có được các kỹ năng tự phục vụ bản thân.

Mục đích của giáo dục kỹ năng tự phục vụ dành cho trẻ 4 - 5 tuổi cá biệt là giúp trẻ chuẩn bị cho cuộc sống hiện tại cũng như cuộc sống tương lai của mình. Nó là một phương tiện hữu ích, là “hành trang” bổ ích để trẻ bước vào đời và tự tin hòa nhập vào cộng đồng xã hội, đây là điều thiết yếu nhất. Cho nên dạy kỹ năng tự phục vụ cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi cá biệt là phù hợp, là cần thiết, là chính đáng và cần phải thực hiện ngay lập tức để đáp ứng đúng nhu cầu và khả năng của trẻ.

Bản thân là một giáo viên trực tiếp chăm sóc - giáo dục trẻ tôi nhận thấy kỹ năng tự phục vụ là cần thiết cho trẻ mẫu giáo và trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi cá biệt là đối tượng càng cần được quan tâm giáo dục kỹ năng tự phục vụ hơn cả. Do đó tôi đã nghiên cứu và đưa ra *“Một số kinh nghiệm giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ mẫu giáo 4 -5 tuổi cá biệt”*.

II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

1. Những nội dung lý luận có liên quan trực tiếp đến vấn đề nghiên cứu tổng kết kinh nghiệm.

1.1 Cơ sở lý luận :

Kỹ năng tự phục vụ là khả năng vận dụng những kiến thức về một hoặc nhiều khía cạnh nào đó được sử dụng để giải quyết tình huống hay công việc tự phục vụ

cho chính mình như: tự nấu ăn, tự giặt quần áo, tự giác trong ăn uống, sắp xếp đồ dùng...

Trẻ cá biệt là trẻ có những hành vi, biểu hiện khác thường, không giống các bạn cùng lứa tuổi

Đối với trẻ em, kỹ năng tự phục vụ là một trong những kỹ năng đòi hỏi trẻ biết tự làm những công việc đơn giản liên quan tới trẻ trong sinh hoạt hàng ngày của trẻ như: đi giày dép, mặc quần áo, xúc cơm ăn, cất dọn đồ chơi sau khi chơi, biết lấy gối và tự lên giường đi ngủ...mà không cần sự trợ giúp của người lớn.

Kỹ năng tự phục vụ là một yếu tố quan trọng có thể giúp trẻ tăng cường tính độc lập và cảm giác về sự thành công.

M. Montessori (1870 – 1952), một tiến sĩ, nhà giáo dục người Ý nổi tiếng. Bà là người xây dựng phương pháp Montessori, một phương pháp giáo dục trong đó coi trọng các tiềm năng của trẻ và nỗ lực để phát triển tiềm năng này bằng một môi trường giáo dục thân thiện, cởi mở, ở đó, đứa trẻ được phát triển thông qua việc rèn luyện các giác quan, đặc biệt là xúc giác. Trẻ học thông qua thử nghiệm với các đồ dùng học tập và qua các trẻ khác. Chương trình dạy được phát triển dựa trên khả năng lĩnh hội của trẻ. Giáo viên phải thiết kế bài học linh hoạt và đa dạng theo trình độ riêng của từng trẻ.

Do đó, áp dụng phương pháp Montessori vào giáo dục kỹ năng TPV cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt là hợp lý và cần thiết, đảm bảo được sự phát triển riêng biệt của các trẻ cá biệt.

1.2 Cơ sở thực tiễn :

Trẻ hiện nay còn sống thụ động quá nhiều vì người lớn nghĩ rằng “Việc đó trẻ không làm được” nên người lớn chúng ta thường làm luôn vì ngại phải hướng dẫn và trả lời những câu hỏi thắc mắc của trẻ”. Bọn trẻ làm lâu lắm thà mình làm còn hơn”. Qua câu nói điển hình mà chúng ta hay được nghe, điều này khẳng định rằng trẻ rất ít được tham gia thực hiện các công việc mà khả năng trẻ có thể làm được.

Do vậy, vấn đề dạy trẻ tự phục vụ được Ban giám hiệu chỉ đạo tới các nhóm lớp. Nhà trường có nhiều thành tích trong công tác giáo dục và chăm sóc trẻ. Có đội ngũ cán bộ giáo viên trẻ nhiệt tình, yêu nghề mến trẻ, có kỹ năng trong việc chăm sóc và giáo dục trẻ.

2. Thực trạng vấn đề :

2.1. Thuận lợi :

- Trường làm điểm GDHN trẻ khuyết tật thành phố nhiều năm, có giáo viên phụ trách về khuyết tật ở các lứa tuổi

- Phòng học rộng rãi, thoáng mát, đủ ánh sáng, đủ trang thiết bị hiện đại như: máy vi tính, máy chiếu, loa, đài ..... 100% các lớp học đều có máy vi tính kết nối internet trực tiếp.

- Thường xuyên tổ chức sinh hoạt chuyên môn về GDHN cho trẻ, kỹ năng TPV cho trẻ.

- Giáo viên đa phần trẻ tuổi, nhiệt tình sáng tạo, yêu nghề mến trẻ, nhanh nhạy trong tiếp thu những điều mới mẻ.

2.2 Khó khăn :

- Do đặc thù công việc giáo viên chưa có nhiều thời gian để tìm tòi, trau dồi các nội dung giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ cá biệt.

- Số trẻ trên lớp còn đông nên khó khăn trong việc quan tâm đến từng cá nhân trẻ.

- Phụ huynh chưa có nhiều thời gian để trao đổi phối hợp với giáo viên trong việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ.

*** Thực trạng việc giáo dục kỹ năng TPV cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt**

Năm học 2020-2021 thông qua bài khảo sát do giáo viên có chuyên môn GDHN phối hợp với giáo viên trong lớp thì lớp tôi có 2 cháu cá biệt hơn so với cháu khác.

Cháu Đào Quỳnh Anh : Chậm nói, chậm phát triển ngôn ngữ, diễn đạt kém, nói ngược. Trẻ có những hành vi định hình như quay tròn người, ngắm nhìn tay, nhìn nghiêng, lắc lư người, vỗ hoặc vẩy tay

Cháu Dương Xuân Bách : Ít hoặc không giao tiếp bằng mắt, chỉ thích chơi một mình, ít tương tác với bạn cùng lớp. Lặp đi lặp lại một từ hoặc cụm từ nhất định nhưng không hiểu nghĩa. Không dùng cử chỉ, điệu bộ để diễn tả nhu cầu, mong muốn của bản thân.

Vì vậy, tôi đã tìm hiểu hoàn cảnh của 2 trẻ lớp tôi, cụ thể như sau:

Cháu Đào Quỳnh Anh: Bố và mẹ kinh doanh cửa hàng ăn uống tại nhà. Vì công việc kinh doanh bận rộn, không có thời gian dành riêng cho bé, nên từ nhỏ cháu đã xem tivi quá nhiều. Hơn nữa cháu còn có em trai kém mình 2 tuổi. Hàng ngày cháu đều tiếp xúc, nhìn thấy, nghe thấy, chứng kiến nhiều khách hàng, mà mỗi khách hàng đều để lại cho cháu những ấn tượng riêng, thậm chí là những hành động xô bồ, tục tĩu, những hành vi thiếu văn minh...

Cháu Dương Xuân Bách: Bố mẹ luôn bận với công việc nên Bách ở với ông bà từ nhỏ. Ông nội là người chăm sóc cháu nhiều hơn cả.. Một đứa trẻ sinh ra và lớn lên phát triển bình thường không chỉ cần sự nuôi dưỡng về thể chất mà còn có sự chăm sóc vun trồng về tinh thần, tâm lý. Cháu Bách không có sự yêu quan tâm của

cả bố và mẹ, đó một thiệt thòi lớn nhất của mỗi đứa trẻ, sự thiếu hụt này ảnh hưởng tâm lý nặng nề đến cháu.

Có thể thấy rằng, các cháu này có hoàn cảnh gia đình không được như những đứa trẻ bình thường khác. Các cháu đều thiếu tình cảm yêu thương, thiếu sự quan tâm, chăm sóc của bố mẹ.

* Mức độ thực hiện kỹ năng tự phục vụ ở trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt

Tôi đã khảo sát trên 2 trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt về mức độ hình thành kỹ năng tự phục vụ vào thời điểm tháng 09/2020 và thu được kết quả như sau:

STT	Họ và tên trẻ	Mức độ			
		Chưa biết kỹ năng	Biết kỹ năng	Làm được nhưng chưa đúng theo hướng dẫn	Làm thành thạo
1	Đào Quỳnh Anh	65%	30%	30%	10%
2	Dương Xuân Bách	70%	25%	42%	7%

(Có phiếu khảo sát kèm theo)

Kết quả khảo sát trên cho thấy những trẻ 4-5 tuổi cá biệt này có mức độ nhận biết các kỹ năng thấp, có một số kỹ năng trẻ thực hiện được nhưng chưa theo đúng hướng dẫn, thậm chí có những kỹ năng trẻ chưa được biết đến bao giờ. Tỷ lệ kỹ năng trẻ làm thành thạo là rất ít.

* Mức độ thực hiện các kỹ năng tự phục vụ của trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt khi ở nhà

Mức độ thực hiện các kỹ năng tự phục vụ	n	%
<i>Không thường xuyên</i>	2	100%
<i>Thường xuyên</i>	0	0%
<i>Rất thường xuyên</i>	0	0%

Kết quả điều tra cho chúng ta thấy, mức độ thực hiện các kỹ năng tự phục vụ của 4-5 tuổi cá biệt ở nhà là rất thấp. Cả hai trẻ cá biệt này đều không thường xuyên

thực hiện các kỹ năng TPV. Điều đó cho thấy trẻ còn ỷ lại và phụ thuộc khá nhiều vào người lớn, chưa chủ động thực hiện các công việc tự phục vụ cho chính mình.

* Các nguyên nhân chủ yếu dẫn đến việc khó khăn trong giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt

Nguyên nhân	n	%
<i>Gia đình thiếu kiến thức về giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ</i>	2	100%
<i>Kinh tế gia đình khó khăn</i>	0	0%
<i>Gia đình quá bận rộn, không có nhiều thời gian cho trẻ</i>	2	100%
<i>Gia đình nuông chiều trẻ</i>	2	100%

Bảng số liệu cho thấy, số phụ huynh cho rằng việc trẻ thiếu hụt các kỹ năng tự phục vụ là do cha mẹ còn thiếu những kiến thức về giáo dục cho trẻ các kỹ năng tự phục vụ, gia đình còn quá bận rộn với công việc. Bên cạnh đó, các bậc phụ huynh còn có thái độ nuông chiều với trẻ, chấp nhận phục vụ trẻ.

* Khảo sát tầm quan trọng của việc giáo dục các kỹ năng TPV cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt

Tầm quan trọng của việc giáo dục các kỹ năng tự phục vụ cho trẻ	n	%
<i>Không cần thiết</i>	0	0%
<i>Cần thiết</i>	0	0%
<i>Rất cần thiết</i>	2	100%

Qua phân tích có thể thấy, phụ huynh của 2 cháu cá biệt đã nhận thức được tầm quan trọng của việc giáo dục các kỹ năng tự phục vụ cho các trẻ này. Điều này vừa giúp trẻ tự lập tự tin với bạn bè và cũng làm giảm gánh nặng cho gia đình.

3. Các biện pháp đã tiến hành:

3.1. Biện pháp 1: Tự học hỏi, bồi dưỡng bản thân, chia sẻ với đồng nghiệp.

Để có thể thực hiện tốt “Một số kinh nghiệm giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ mẫu giáo 4 -5 tuổi cá biệt” trước hết giáo viên không chỉ nắm vững mục đích yêu cầu của hoạt động mà giáo viên còn cần phải nắm chắc các phương pháp và biện pháp thực hiện giúp trẻ lĩnh hội kiến thức. Tôi tích cực tham gia các đợt kiến tập và các chuyên đề do phòng tổ chức. Tìm đọc tham khảo biện pháp dạy trẻ tự phục vụ

trên sách báo, tạp chí mầm non. Tìm hiểu các kiến thức dạy trẻ kỹ năng tự phục vụ, dạy trẻ cá biệt giáo dục hòa nhập thông qua mạng Internet, qua các buổi sinh hoạt chuyên môn, tập huấn.

Nhận thấy đây là việc cần thiết và quan trọng đối với trẻ nên trong các buổi họp sinh hoạt chuyên môn của khối tôi chia sẻ với đồng nghiệp về “Một số biện pháp giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ mẫu giáo 4 -5 tuổi cá biệt”. (*Hình ảnh 1*)

3.2. Biện pháp 2 : Lập kế hoạch giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi :

Đối với 2 trẻ cá biệt, tôi cũng xây dựng kế hoạch riêng để dạy cho trẻ. Từ những kỹ năng cơ bản, tôi đã linh hoạt chuyển hóa thành những kỹ năng nhỏ hơn nhằm hỗ trợ cho các kỹ năng cơ bản hay rèn luyện thêm vận động tinh, tính kiên trì, tỉ mỉ cho các trẻ cá biệt này.

Đó là các kỹ năng: Luồn dây qua khuyết, chuyền hạt từ một bát sang nhiều bát, cài khuy cúc bấm. Ngoài ra, tôi cũng đưa thêm một số kỹ năng khác như cách chào hỏi, cách đánh răng, cách vệ sinh sau khi đi vệ sinh, xử lý khi hắt xì để rèn thêm cho trẻ... Vì đây là những kỹ năng cần thiết, cơ bản với trẻ.

<i>Tháng thực hiện</i>	<i>Các kỹ năng tự phục vụ</i>
9 , 10 ,11	Chào hỏi ; Cất giày dép ; Cất ba lô ; Đi cầu thang ; Cách bê ghế ; Đứng lên ngồi xuống ghế ; Sử dụng thìa ; Gấp khăn ; Cách chải tóc ; Cách đóng mở cửa ; Tự mặc và cởi quần áo
12 ,1 , 2	Cách rửa tay ; Cách lấy và uống nước ; Súc miệng nước muối Trẻ tập đánh răng của mình ; Cách vệ sinh cá nhân sau khi đi vệ sinh ; Xử lý khi ho ; Cách mặc áo khoác cài khuy ; Cách cầm kéo, cắt theo các loại đường nét ; Cách lau chùi nước
3 , 4, 5	Cách gấp bằng dũa (gấp bông) ; Cách gấp dũa gia dụng (gấp hạt) ; Cách kéo khóa áo bằng áo khoác nhẹ của trẻ ; Xử lý hỉ mũi ; Cách cài khuy áo (khuy cúc vừa) bằng áo trẻ em ; Cách cắt móng tay ; Luồn dây (qua khuyết) ; Cách quét rác trên sàn

3.3. Biện pháp 3: Chú ý giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho từng trẻ theo đặc điểm cá nhân:

Bản thân mỗi đứa trẻ đã là một cá thể riêng biệt, chúng chỉ phát triển theo một quá trình giống nhau còn sự phát triển thế nào thì lại khác nhau hoàn toàn. Hơn nữa, trẻ 4-5 tuổi cá biệt thì mỗi cháu lại có đặc điểm riêng, không giống nhau (như đã mô tả). Do đó, tôi càng cần có biện pháp giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho riêng từng trẻ.

Đối với các trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt thì giáo viên luôn ưu tiên dành nhiều thời gian để gần gũi trẻ, hướng dẫn trẻ. Những đứa trẻ này chú ý kém nên ta không thể cho trẻ ngồi xem hết video hướng dẫn thực hiện các kỹ năng TPV được, và nếu xem đi xem lại thì trẻ càng kém tập trung hơn. Vậy nên, giáo viên chỉ có cách “cầm tay chỉ việc”. Việc này tạo cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt sự an tâm, giúp các em có cơ hội được sự hướng dẫn tận tình của các giáo viên.

Phần lớn trẻ cá biệt này đều thiếu thốn tình cảm từ người thân, do đó khi hướng dẫn trẻ, tôi thường hướng dẫn nhẹ nhàng, gần gũi trẻ để trẻ cảm thấy được yêu thương và dễ dàng tiếp nhận hơn. *(Hình ảnh 2)*

3.4. Biện pháp 4 : Tạo cơ hội cho trẻ cá biệt được thực hành, trải nghiệm kỹ năng tự phục vụ ở mọi lúc mọi nơi

Ngoài hoạt động chung ,hoạt động vui chơi ra tôi còn hướng dẫn trẻ tự phục vụ thông qua các hoạt động khác như: Trong giờ đón trả trẻ: Tôi rất ân cần nhắc nhở trẻ cất giày dép, ba lô đúng cách và đúng chỗ. Đầu năm giáo viên có thể hướng dẫn trẻ cởi và cất giày dép, cất ba lô đúng cách, nếu làm thường xuyên như thế trẻ sẽ dễ dàng hình thành các kỹ năng một cách dễ dàng. Ngoài ra giáo viên có thể hướng dẫn trẻ cách cởi áo, cất áo một cách gọn gàng. Giáo viên luôn động viên trẻ, sau một thời gian kỹ năng của trẻ sẽ trở nên thuần thục, được cô giáo và cha mẹ khen trẻ sẽ rất thích thú và hằng ngày tự thực hiện các kỹ năng đó một cách tự giác. *(Hình ảnh 3)*

-Với những kỹ năng như cách bê ghế, cách đứng lên ngồi xuống ghế, cách lấy nước giáo viên có thể hướng dẫn và cho trẻ thực hành mọi lúc mọi nơi. Đặc biệt là cách bê ghế, một ngày trẻ sẽ có nhiều hoạt động cần đến ghế như giờ học, giờ ăn, giờ hoạt động chiều...

* Giáo dục kỹ năng tự phục vụ trong các giờ hoạt động ngoài lớp học

Hàng ngày khi hoạt động ngoài trời, các trẻ cần đi xuống sân, do đó đây chính là thời điểm thuận lợi để rèn kỹ năng đi cầu thang cho trẻ.

Ngoài ra, mỗi khi lên các phòng chức năng để học (phòng thể chất, phòng âm nhạc) thì trẻ cũng cần để giày dép ở ngoài cửa. Trẻ sẽ rèn được kỹ năng cởi và xếp

giấy dép ở một môi trường mới (khác phòng đón ở lớp), qua đó cũng hình hành được kỹ năng tốt. Sau này cho dù ở bất cứ hoàn cảnh nào, trẻ cũng sẽ thực hiện đúng kỹ năng đó. *(Hình ảnh 4,5)*

3.5. Biện pháp 5 : Tổ chức thi đua, động viên, khích lệ, tặng quà cho trẻ cá biệt khi thực hiện đúng yêu cầu :

Bản thân đứa trẻ 4-5 tuổi cá biệt được học ở lớp MG là để trẻ có môi trường giống như những đứa trẻ bình thường khác, giúp trẻ hòa nhập cùng các bạn trong lớp. Do đó, giáo viên không nên kì thị chúng, mà ngược lại cần quan tâm trẻ cá biệt hơn, tích cực cho trẻ tham gia các hoạt động cùng các bạn khác.

*Tổ chức cho trẻ thi đua thực hành kỹ năng TPV với các bạn trong lớp

Nếu trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt được cô giáo thường xuyên khen ngợi khi làm tốt, hoặc động viên khi làm chưa tốt trẻ sẽ cảm thấy rất vui và động lực để làm điều đó một lần nữa.

Khen ngợi phải kèm theo hành động của trẻ em ngay lập tức, để bé hiểu được sự kết nối giữa việc làm tốt của mình và phản ứng của người khác. Nếu để lâu quá, trẻ có thể hiểu sai và nghĩ rằng mình đang được khen vì không làm gì cả hơn là vì hoàn thành việc gì đó.

Bên cạnh khen ngợi, tôi cũng chuẩn bị một số món quà nho nhỏ để tặng cho trẻ khi trẻ thực hiện tốt một số kỹ năng nào đó. Trẻ tỏ ra rất thích thú với những món quà đó. Món quà có thể là đồ ăn, hoặc là chính các quyển sách vải để rèn luyện thêm kỹ năng tự phục vụ. Những món quà đó mang lại niềm vui và động lực để trẻ tích cực có những hành động đúng hơn nữa. *(Hình ảnh 6 , 7)*

3.6. Biện pháp 6: Tuyên truyền phối hợp với các bậc phụ huynh

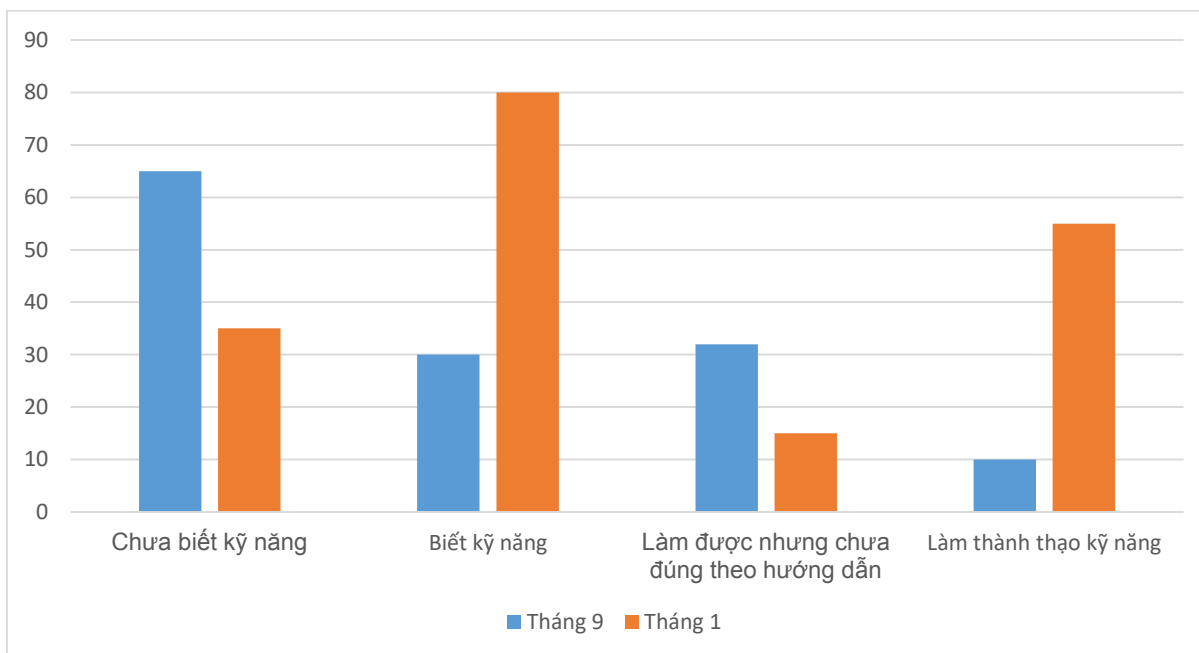
Hiểu rõ được vai trò của các bậc phụ huynh cũng góp phần không nhỏ trong việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ. Vì chỉ khi có sự kết hợp từ phía gia đình thì việc hình thành kỹ năng tự phục vụ cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt mới có hiệu quả thiết thực.. Trong buổi họp mặt đầu năm tôi mạnh dạn trao đổi với phụ huynh về tầm quan trọng của giáo dục kỹ năng tự phục vụ đối với trẻ mẫu giáo nói chung và trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt nói riêng. Việc trẻ có thể trở thành con người tự lập, tự tin trong cuộc sống là một điều vô cùng cần thiết và ý nghĩa. Qua đó, phụ huynh nhận thức ý nghĩa của vấn đề để cùng nhà trường giáo dục trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt. *(Hình ảnh 8)*

Giáo viên có thể hướng dẫn phụ huynh giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ MG 4-5 tuổi cá biệt ở nhà dựa theo đặc điểm nhu cầu và sở thích của từng trẻ. Giáo viên xây dựng và gửi cho phụ huynh các bài tuyên truyền , bài học dạy trẻ trên lớp để ôn lại cho trẻ khi ở nhà . *(Có phụ lục kèm theo)*

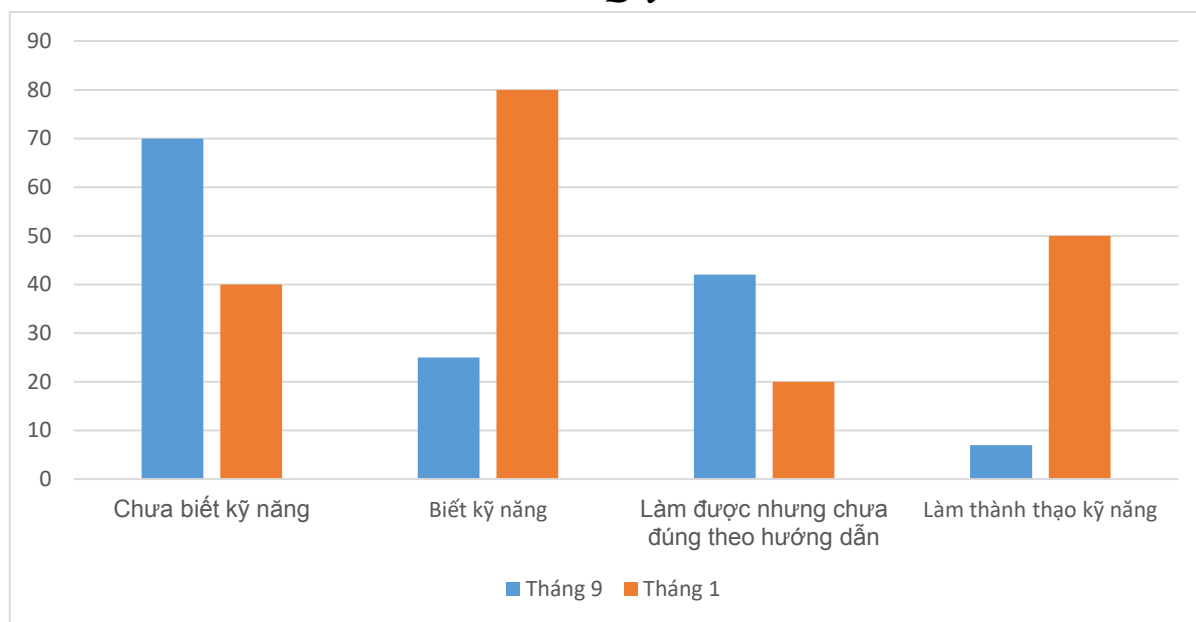
4. Hiệu quả của sáng kiến sáng tạo:

Sau thời gian áp dụng các biện pháp trên với các trẻ MG 5 – 6 cá biệt tôi thu được những kết quả sau:

BẢNG KẾT QUẢ SAU KHI THỰC HIỆN CÁC BIỆN PHÁP

Cháu Đào Quỳnh Anh

Cháu Dương Xuân Bách

Nhìn vào kết quả trên có thể thấy được rằng các trẻ 4-5 tuổi cá biệt đã biết được hết các kỹ năng tự phục vụ cơ bản nhất. Và mức độ làm thành thạo của các kỹ năng cũng có tỉ lệ cao hơn hẳn so với lúc đầu.

Một số kỹ năng trẻ làm tốt như: bê ghế, cất ba lô, cất giày dép, tập đánh răng của mình, rửa tay, cách vệ sinh sau khi đi vệ sinh cá nhân, kéo khóa áo, cách cài khuy áo (khuy cúc vừa) bằng áo trẻ em, cách dùng đũa, chuyen hát từ một bắt sang nhiều bắt...

III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Ý nghĩa của SKKN :

* Đối với giáo viên :

- Giáo viên được trau dồi kiến thức về các kỹ năng tự phục vụ cho trẻ cá biệt thông qua việc tự nghiên cứu các tài liệu , qua internet từ đó làm dày thêm kiến thức của bản thân .

- Qua việc thực hiện các biện pháp , giáo viên có thêm kỹ năng và kinh nghiệm tổ chức hoạt động giúp đạt hiệu quả cao

- Thông qua sang kiến kinh nghiệm giáo viên có thể trao đổi , bổ sung ý kiến cũng như học tập kinh nghiệm của nhau

* Đối với trẻ :

- Rèn kỹ năng tự phục vụ tốt là cơ hội giúp trẻ hoàn thiện mình , nhanh chóng khôn lớn và trưởng thành trong cuộc sống

- Đây là biện pháp hữu hiệu để nâng cao ý thức trách nhiệm cùng kết hợp giữa gia đình và nhà trường trong việc rèn kỹ năng tự phục vụ cho trẻ .

2. Bài học kinh nghiệm :

Qua thực tiễn đã giúp tôi rút ra một số kinh nghiệm như sau :

- Không được xem nhẹ vấn đề giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ trong quá trình chăm sóc , giáo dục trẻ ở trường mầm non .

- Người lớn tránh làm thay trẻ , nên giao việc cho trẻ tạo cơ hội cho trẻ chủ động hoạt động , để trẻ có trách nhiệm với nhiệm vụ được giao . Cần đặt niềm tin vào trẻ giúp trẻ tự tin vào khả năng của mình .

- Khi thực hiện dạy trẻ không nôn nóng , sợ mất thời gian mà cần phải kiên trì , liên tục và thường xuyên .

- Bản thân cần tích cực tìm tòi học hỏi , nhận thức sâu sắc những nội dung giáo dục và lựa chọn phù hợp đưa vào dạy trẻ lớp mình .

- Tổ chức nhiều hoạt động tạo mọi cơ hội để trẻ hình thành kỹ năng này .

- Kết hợp chặt chẽ với phụ huynh , tạo uy tín và tiềm năng đối với phụ huynh và đối với trẻ.

3. Ý kiến đề xuất :

- Đối với trường MN: tổ chức các buổi chuyên đề, sinh hoạt chuyên môn để cùng thảo luận, chọn lọc và đưa ra nội dung, hình thức, mục tiêu giáo dục kỹ năng TPV cho đối tượng trẻ cá biệt, trẻ hòa nhập...

- Đối với giáo viên: Giáo viên cần tìm hiểu rõ nhiệm vụ, vai trò của kỹ năng TPV đối với trẻ, đặc biệt là trẻ cá biệt. Từ đó bồi dưỡng, tập trung, chú ý trong công việc chăm sóc, giáo dục trẻ.

PHỤ LỤC 1

PHIẾU TRỪNG CẦU Ý KIẾN PHỤ HUYNH

Họ tên trẻ: .....

Học sinh lớp: .....

Xin anh/chị vui lòng cho biết ý kiến của cá nhân về một số vấn đề dưới đây.

(Đánh dấu X vào nội dung mà anh/chị chọn)

Câu 1: Khi ở nhà, cháu Quỳnh Anh có hay thực hiện các kỹ năng tự phục vụ không?

Mức độ thực hiện các kỹ năng tự phục vụ	<i>Rất thường xuyên</i>	<i>Thường xuyên</i>	<i>Không thường xuyên</i>

Câu 2: Anh/ chị có hướng dẫn, rèn luyện cho cháu kỹ năng tự phục vụ không?

Mức độ rèn cho trẻ các kỹ năng TPV khi ở nhà	<i>Thường xuyên</i>	<i>Có nhưng ít</i>	<i>Rất thường xuyên</i>

Câu 3: Anh/chị gặp khó khăn gì trong việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho cháu?

Nguyên nhân	
<i>Gia đình thiếu kiến thức về giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ</i>	
<i>Kinh tế gia đình khó khăn</i>	

<i>Gia đình quá bận rộn, không có nhiều thời gian cho trẻ</i>	
<i>Gia đình nuôi dưỡng chiều trẻ</i>	

Câu 4: Anh/chị thấy việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho con mình có cần thiết không?

Tầm quan trọng của việc giáo dục các kỹ năng tự phục vụ cho trẻ	<i>Rất cần thiết</i>	<i>Cần thiết</i>	<i>Không cần thiết</i>

Xin chân thành cảm ơn sự hợp tác, giúp đỡ của anh (chị)!

PHỤ LỤC 2

BẢNG KHẢO SÁT THỰC TRẠNG KỸ NĂNG CỦA TRẺ KẾT QUẢ KHẢO SÁT MỨC ĐỘ HÌNH THÀNH KỸ NĂNG TPV ĐẦU

Họ tên trẻ: Đào Quỳnh Anh

STT	Kỹ năng	Chưa biết kỹ năng	Biết kỹ năng	Làm được nhưng chưa đúng theo hướng dẫn	Làm thành thạo
1.	Sử dụng thìa			1	
2.	Cách sử dụng đũa		1		
3.	Cách cầm dao, kéo, đĩa		1		
4.	Cách lấy nước uống				1
5.	Cách súc miệng nước muối			1	
6.	Cách sử dụng kéo			1	
7.	Cách lau chùi nước	1			
8.	Cách rửa tay, rửa mặt			1	
9.	Cách xử lí khi ho		1		
10.	Cách xử lí hỉ mũi		1		
11.	Cách chải tóc	1			
12.	Cách cắt móng tay	1			
13.	Cách quét rác trên sàn	1			
14.	Cách đánh răng		1		

15.	Cách đứng lên, ngồi xuống ghế			1	
16.	Cách bê ghế			1	
17.	Tự lên xuống cầu thang			1	
18.	Tự mặc và cởi quần áo		1		
19.	Cởi và cất giày dép			1	
20.	Cất ba lô			1	
21.	Cách mặc áo, cởi áo			1	
22.	Cách cài khuy áo		1		
23.	Cách gấp khăn lại	1			

BẢNG KẾT QUẢ KHẢO SÁT MỨC ĐỘ HÌNH THÀNH KỸ NĂNG TPV ĐẦU NĂM

Họ tên trẻ: Nguyễn Xuân Bách

STT	Kỹ năng	Chưa biết kỹ năng	Biết kỹ năng	Làm được nhưng chưa đúng theo hướng dẫn	Làm thành thạo
1	Sử dụng thìa		1		
2	Cách sử dụng đũa	1			
3	Cách cầm dao, kéo, dĩa	1			
4	Cách lấy nước uống			1	
5	Cách súc miệng nước muối			1	
6	Cách sử dụng kéo			1	
7	Cách lau chùi nước	1			
8	Cách rửa tay, rửa mặt			1	
9	Cách xử lí khi ho		1		
10	Cách xử lí hỉ mũi		1		
11	Cách chải tóc	1			
12	Cách cắt móng tay	1			
13	Cách quét rác trên sàn	1			
14	Cách đánh răng		1		
15	Cách đứng lên, ngồi xuống ghế			1	

16	Cách bê ghế			1	
17	Tự lên xuống cầu thang			1	
18	Tự mặc và cởi quần áo		1		
19	Cởi và cất giày dép			1	
20	Cất ba lô			1	
21	Cách mặc áo, cởi áo		1		
22	Cách cài khuy áo		1		
23	Cách gấp khăn lại	1			

PHỤ LỤC 3

Kế hoạch dạy kỹ năng TPV cho trẻ cá biệt

Tháng thực hiện	Nội dung kỹ năng	Thời điểm dạy	Yêu cầu
Tháng 9 , 10 , 11	Chào hỏi	Giờ đón, trả trẻ các ngày trong tuần	- Trẻ đứng thẳng, chân chụm, 2 tay khoanh trước ngực chào ông bà bố mẹ, cô giáo và các bạn khi đến lớp và khi ra về
	Cất giày dép	Giờ đón	- Trẻ biết để dép ngoài vạch, biết vỗ dép, xoay dép để mũi dép quay ra ngoài trên trên giá đúng ký hiệu của mình
	Cất ba lô	Giờ đón	- Trẻ biết tự cất ba lô vào đúng ngăn tủ của mình. - Trẻ biết cất ba lô bằng 2 tay, hướng mặt phải ba lô lên phía ngoài.
	Đi cầu thang	HĐ NT	- Đi về phía bên phải, tay vịn cầu thang, sát thành. - Bước lần lượt từng chân từng bậc 1, chân nọ chân kia.
	Cách bê ghế	HĐ chung. Giờ ăn	- Trẻ biết bê ghế bằng 2 tay. - Biết xoay ngang ghế, 1 tay nắm thành trên của ghế, một tay nắm thành dưới của ghế bê ngang sát người - Khi đặt ghế, đặt 2 chân sau trước sau đó đặt 2 chân trước xuống, không phát ra tiếng động.
	Đứng lên ngồi xuống ghế	HĐ chung Giờ ăn	- Trẻ đứng sau ghế, biết kéo ghế, nhích dần, nhích dần về phía mình, không gây ra tiếng động - Biết đứng cạnh ghế, ngồi xuống xoay chân về phía bên phải, xoay thân mình về phía mặt bàn, nhích dần ghế vào phía bên trong đến khi ngồi thoải mái.

	Sử dụng thìa	Giờ ăn	<ul style="list-style-type: none"> - Dùng 3 ngón tay phải để cầm thìa - Cầm vào cán thìa, múc từng thìa đồ ăn
	Gấp khăn	Hoạt động chiều	<ul style="list-style-type: none"> - Trẻ biết chải phẳng khăn ra bàn, gấp đôi khăn lại. - Chỉnh cho các mép khăn bằng nhau
	Cách chải tóc	HĐ chiều	- Tay phải cầm lược, chải lần lượt tóc bên trái, đằng sau, bên phải.
	Cách đóng mở cửa	Mọi lúc mọi nơi	Dùng 2 tay cầm chốt cửa, mở giật lùi từng bước nhỏ một. Đi vào trong và đóng cửa tương tự
	Tự mặc và cởi quần áo	HĐ đón, trả	<ul style="list-style-type: none"> - Cởi: Tay phải cầm khóa kéo, kéo khóa từng đoạn ngắn, đến khi mở hết khóa thì vòng tay ra sau lưng, rút tay áo phải ra trước, rút tay áo trái ra sau. - Mặc: Mở khóa áo như trên, xỏ tay trái vào áo, kéo vạt áo phải về, xỏ tay phải vào rồi kéo khóa lên từng đoạn một.
Tháng 12, 1, 2	Cách rửa tay	Giờ ăn	- Rửa tay theo đúng các bước
	Cách lấy và uống nước	Giờ ăn	<ul style="list-style-type: none"> - Lấy đúng cốc của mình - Tay phải cầm quai cốc, tay trái vịn nước từng ít một. - Uống xong cất cốc vào trong tủ.
	Súc miệng nước muối	Giờ ăn	<ul style="list-style-type: none"> - Lấy nước muối lượng vừa phải. - Súc miệng sau đó nhỏ nước vào nơi quy định. - Tráng cốc, cất cốc.
	Trẻ tập đánh răng của mình	HĐ chiều.	<ul style="list-style-type: none"> - Lấy kem đánh răng - Chải răng các mặt - Súc miệng cho sạch
	Cách vệ sinh cá nhân sau khi đi vệ sinh	HĐ chiều.	- Trẻ biết rửa tay sạch sẽ sau khi đi vệ sinh

	Xử lý khi ho	HĐ chiều.	- Trẻ biết dùng khăn giấy, trải ra bàn, gấp khăn giấy làm đôi, dùng 2 bàn tay cầm khăn giấy che miệng khi ho, sau đó cho giấy vào thùng rác
	Cách mặc áo khoác cài khuy	HĐ chiều	- Chải áo khoác trên sàn, trải đều ra sàn, trẻ ngồi quỳ trên mặt sàn, tay trái luồn ống tay áo phải, tay phải luồn vào ống tay áo trái, sau đó đứng dậy - Đóng 2 vạt lại, so cho đều 2 mép. Lăn lượt cài các cúc từ dưới lên trên
	Cách cầm kéo, cắt theo các loại đường nét.	Hoạt động chung	- Trẻ biết sử dụng ba ngón tay của bàn tay phải để cầm kéo - Biết đóng mở kéo để cắt theo đường thẳng, cong ..
	Cách lau chùi nước	HĐ góc	- Tay phải cầm khăn, tay trái chỉ vào khăn rồi chỉ vào vị trí có nước - Tay phải cầm khăn kéo lau nước theo đường thẳng, sau đó mở khăn, gấp ngược lại, tiếp tục lau nước đến khi khô
Tháng 3, 4, 5	Cách gấp bằng đĩa (gấp bông)	HĐ góc	- Trẻ biết dùng 3 ngón tay của bàn tay phải để cầm đĩa. - Biết thao tác đóng mở đĩa để gấp bông từ trái qua phải và ngược lại từ phải qua trái
	Cách gấp đĩa gia dụng (gấp hạt)	HĐ góc	- Trẻ biết dùng 3 ngón tay của bàn tay phải để cầm đĩa. - Biết thao tác đóng mở đĩa để gấp hạt từ trái qua phải và ngược lại từ phải qua trái
	Cách kéo khóa áo bằng áo khoác nhẹ của trẻ	HĐ chiều	- Tay trái giữ vạt áo, tay phải cầm khoá áo, kéo từ từ từ trên xuống, mở vạt sang hai bên.

			- Đóng 2 vạt lại, so cho đều 2 mép. Một tay cầm khoá tay kia cha vạt còn lại vào rãnh khoá, kéo từ dưới lên trên.
Xử lý hi mũi	HĐ góc		- Trẻ biết dùng khăn giấy, chải ra bàn, gấp khăn giấy làm đôi, dùng 2 bàn tay cầm khăn giấy hi mũi, xì thật mạnh, sau đó cho giấy vào thùng
Cách cài khuy áo (khuy cúc vừa) bằng áo trẻ em	HĐ chiều		- Trẻ biết sử dụng bộ tập cài khuy áo đặt trên mặt thảm, cởi cúc áo từ trên xuống dưới, lật hai vạt áo lần lượt sang 2 bên - Sau đó lần lượt đóng 2 vạt áo, xo 2 vạt áo cho bằng nhau và lần lượt đóng khuy áo từ dưới lên trên.
Cách cắt móng tay	HĐ góc		- Lấy bấm móng tay ra khỏi bao tương tự như cách lấy kéo. Mở bấm và bấm móng tay giả bằng giấy bìa.
Luồn dây (qua khuyết)	HĐ góc		- Tay trái cầm các đồ vật có lỗ khuyết, tay phải cầm đầu dây luồn, khéo léo luồn dây qua các lỗ khuyết từ trái sang phải - Sau đó lần lượt tháo từ lỗ khuyết đầu tiên cho đến lỗ khuyết cuối cùng
Cách quét rác trên sàn	HĐ chiều		- Dùng 3 ngón tay phải cầm lấy chổi, vun rác vào ô. Sau đó dùng tay trái cầm xẻng, gạt rác vào xẻng rồi đổ vào thùng. Với xẻng to, dùng 2 tay cầm xẻng đổ rác vào thùng. Khi làm xong thì cất chổi.

PHỤ LỤC 4

Hình ảnh 1 : Tham gia các buổi trao đổi chuyên môn

Hình ảnh 2 : Cô hướng dẫn nhẹ nhàng , gần gũi trẻ

Hình ảnh 3 : Hướng dẫn trẻ cất áo đúng chỗ

Hình ảnh 4 : Rèn kỹ năng đi cầu thang cho trẻ

Hình ảnh 5 : Trẻ lên phòng chức năng và cất gọn dép

Hình ảnh 6 : Tặng quà khích lệ trẻ

Hình ảnh 7 : Động viên , khen ngợi trẻ

Hình ảnh 8 : Buổi họp phụ huynh đầu năm